

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A. K.**, bývajúcej v M., zastúpenej B., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti odporkyni **S., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej JUDr. R. K., advokátom so sídlom v P., **o zaplatenie 190,07 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 16 C 103/2010, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 234/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke 31,06 € trov dovolacieho konania na účet B., s.r.o., so sídlom v B., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 27. januára 2011 č.k. 16 C 103/2010-64 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť v lehote 3 dní navrhovateľke 190,07 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 16. apríla 2010 do zaplatenia a trovy konania 138,23 €. Rozhodol tak po zistení, že účastníci konania 2. mája 1996 uzavreli podľa § 842 až § 844 Občianskeho zákonníka zmluvu o poskytovaní plnenia z „Podporného dôchodkového fondu S., a.s.“ (ďalej len „zmluva o dôchodku“), podľa ktorej sa odporkyňa zaviazala vyplácať navrhovateľke sumu 5 726 Sk (190,07 €) mesačne vždy k 15. dňu nasledujúceho mesiaca až do dožitia navrhovateľky, túto sumu odporkyňa pravidelne mesačne vyplácala navrhovateľke od uzavretia zmluvy. Odporkyňa výpoveďou z 26. októbra 2009 vypovedala zmluvu o dôchodku

podľa § 582 Občianskeho zákonníka. Podľa tejto výpovede platnosť a účinnosť zmluvy o dôchodku mala skončiť ku koncu najbližšieho kalendárneho štvrťroka, t.j. dňa 31. marca 2010; ku dňu 15. apríla 2010 už nevykonala žiadnu platbu v prospech navrhovateľky. Súd ako prejudicálnu otázku riešil otázku platnosti zmluvy, v rámci toho, či ide o zmluvu na dobu určitú alebo neurčitú. Predmetnú zmluvu považoval za platne uzavretú zmluvu o dôchodku v zmysle § 842 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, ktorou vzniklo navrhovateľke doživotné právo na vyplácanie dôchodku, čím bola doba trvania zmluvného vzťahu vymedzená ako presne určená doba neurčitého trvania. V predmetnej zmluve bol presne určený okamih začiatku a presne určiteľný okamih konca zmluvného vzťahu, ktorý nie je závislý od ľudskej vôle. Vychádzal z toho, že vzhľadom už k charakteru predmetného právneho vzťahu – zmluvy o dôchodku v zmysle § 842 Občianskeho zákonníka, takýto typ zmluvy nie je možné dohodnúť na vopred určenú dobu trvania, vymedzenú konkrétnym časovým úsekom alebo obmedzenú k určitému dátumu, ale buď doživotne, teda do okamihu smrti oprávneného, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom – lehotou, ktorá má svoj začiatok a koniec; v rozpore so zákonnou úpravou by bolo uzatvorenie takejto zmluvy na dobu neurčitú. Výpoveď uvedenej zmluvy považoval za neplatnú, pretože podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebolo možné vypovedať uvedenú zmluvu. Z uvedených dôvodov súd považoval uplatnený nárok na dôchodok za apríl 2010 za opodstatnený a podľa § 842 Občianskeho zákonníka a článku II zmluvy o dôchodku zaviazal odporkyňu na zaplatenie sumy 190,07 € s 9 % úrokom z omeškania ročne odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti mesačného plnenia za apríl 2010. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporkyne rozsudkom z 9. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 234/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil; odporkyňu uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania 30,80 €. Odvolací súd vzhľadom na skutočnosť, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, obmedzil odôvodnenie svojho potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa. Nesúhlasil s názorom odporkyne o neplatnosti zmluvy o dôchodku pre jej neurčitosť spočívajúcu v dojednaní dvoch rozdielnych dôb trvania vyplácania dohodnutého dôchodku. V súlade s § 35 ods. 2

Občianskeho zákonníka pri výklade pojmov „doživotne“ a „do smrti“ dospel k záveru, že tieto určovania dôb trvania zmluvného vzťahu nie sú rozporné, pretože vyjadrujú to isté, nakoľko človek ako subjekt zmluvného vzťahu „žije“ „do smrti“. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa vychádzal z toho, že zmluva o dôchodku je zmluvou uzavretou na dobu určitú, a to doživotne, teda do smrti navrhovateľky. Vymedzením povinnosti plniť doživotne, zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané až do smrti oprávnenej na prijatie dôchodku. Samotná vôľa odporkyne ukončiť svoj záväzok jednostranným prejavom vôle je potom pre charakter zmluvy na ukončenie tohto záväzku nepostačujúca. Z uvedených dôvodov, tak ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že výpoveď zmluvy o dôchodku z 26. októbra 2009 je pre rozpor so zákonom neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka). Zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne a.s. nebola touto výpoveďou ukončená a odporkyňa nepreukázala ani iný dôvod ukončenia predmetnej zmluvy. Keďže zmluva o dôchodku je platná a účinná, zmluvné strany si musia podľa nej poskytovať plnenia, vrátane žalovaného dôchodku za mesiac apríl 2010 v dohodnutej výške 190,07 € s príslušenstvom. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 224 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla odporkyňa dovolaním a žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nie je v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil len odkazom na právne závery súdu prvého stupňa, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa vôbec nezaoberal právnou argumentáciou odporkyne napádajúcou závery súdu prvého stupňa, pritom išlo jednoznačne o právnu argumentáciu, ktorá má pre rozhodnutie podstatný význam. Išlo konkrétne o námietky odôvodňujúce absolútnu neplatnosť zmluvy o dôchodku pre rozpor so zákonom (neurčitosť zmluvy vo vymedzení dĺžky trvania práva na dôchodok a tiež zánik práva na plnenie aj v prípade, ak by zmluva bola platná, pre dodatočnú právnu nemožnosť plnenia), týkajúce sa neupravenia doby trvania zmluvy o dôchodku, že zmluvu na dobu určitú nemožnosti viazať na zmluvu na dobu určitú na takú právnu skutočnosť, s ktorou priamo zákon spája zánik zmluvného vzťahu, ako aj námietku nedostatočného odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa. Dovolateľka preto považovala postup odvolacieho súdu, ktorý sa obmedzil v odôvodnení potvrdzujúceho

rozsudku na skonštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa, za nesprávny a nezlučiteľný so zásadou spravodlivého súdneho konania. Tým, že odvolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie neodôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., porušil zároveň právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania 31,06 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súdu prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie odporkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie odporkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola odporkyni odňatá možnosť konať pred súdom. Z obsahu dovolania možno

vyvodit', že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa jej názoru dôjsť tým, že odvolací súd v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p. rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, nakoľko sa v odôvodnení nevyporiadal so všetkými námietkami, ktoré uviedla v odvolaní, preto je nepreskúmateľné.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou odporkyňi realizáciu jej procesných práv.

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). To však neznamená, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O.s.p. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na obsah uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 10. novembra 2011 sp. zn. IV. ÚS 481/2011, v ktorom sa konštatuje, že „ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). To však, ako už ústavný súd spresnil (II. ÚS 148/09), neznamená, že by vždy zároveň platil aj opak“.

Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich nožnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje Občiansky súdny

poriadok aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. „iné vady“) považuje – na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom ale vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní vždy zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 135/2011). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 135/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 137/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 55/2011, 7 Cdo 109/2011). Preto sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo

k procesnej vade tejto povahy (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), nemôže v danom prípade založiť prípustnosť dovolania odporkyne, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že v danom prípade odvolací súd pri odôvodnení svojho rozsudku postupoval v súlade so zákonom, a to ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia.

Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka v dovolaní vyslovila aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie odporkyne ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pričom sa nezaoberal vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov konania proti odporkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Navrhovateľka podala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslila. Dovolací súd jej priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ju zastupoval aj pred súdmi nižších

stupňov) za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia z 20. februára 2012 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky č. 232/2010 Z.z. (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 18,26 €. Odmena spolu s režijným paušálom 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a s DPH vo výške 5,17 €, predstavuje spolu 31,06 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2012

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková